

Konsumtionskrediter

Hushållens skulder uppgår till nästan 4 300 miljarder kronor.¹ Det motsvarar 85 procent av Sveriges BNP.² Huvuddelen av hushållens skulder, 3 500 miljarder kronor, utgörs av bolån. Hushållens övriga lån motsvarande 18 procent av hushållens alla skulder, utgörs främst av lån till lantbruksfastigheter, blancokrediter, lån med övriga säkerheter och lån till flerbostadshus, se Bilaga Tabell 1. Hushållens räntekostnader för samtliga lån exklusive egna bostäder utgör knappt hälften av hushållens räntekostnader. Inkluderas amorteringar utgör hushållens lån exklusive egna bostäder drygt hälften av hushållens betalningar för lån, se Bilaga Tabell 2.

Hushållens konsumtionskrediter – 375 miljarder kronor

I april 2020 uppgick hushållens samtliga lån exklusive bolån till 752 miljarder kronor varav 277 miljarder var *Blancolån* och 97 miljarder så kallade *lån med övriga säkerheter*.³ Exempel på lån med övriga säkerheter är t.ex. billån, lån med båt eller motorcykel som säkerhet och leasingavtal. I fortsättningen används *konsumtionskrediter* som samlingsnamn för hushållens blancolån och lån med övriga säkerheter. Hushållens räntekostnader för konsumtionskrediter uppgår till ca 37 miljarder kronor vilket motsvarar 35 procent av hushållens alla räntekostnader, se vidare Bilaga Tabell 2.

Räntekostnaden för konsumtionskrediter en stor del av hushållens totala räntekostnader

Hushållens konsumtionskrediter uppgick till 375 miljarder kronor i april 2020. Konsumtionskrediterna utgör knappt 9 procent av hushållens alla lån men 35 procent av alla räntekostnader. Bolånen utgör 82 procent av hushållens alla lån men 52 procent av hushållens alla räntekostnader. Räntekostnaderna för konsumtionskrediter uppgår till 66 procent av hushållens räntekostnader för bolån, se vidare Bilaga Tabell 3.

Hushållen räntekänsliga

Cirka 70 procent av hushållens bolån och i stort sett alla konsumtionskrediter löper med rörlig ränta. Hög skuldsättning och hög andel rörlig ränta gör hushållen räntekänsliga. Även om hushållens återbetalningsförmåga generellt sett är god och skulderna i relation till hushållens tillgångar är relativt låg innebär en hög räntekänslighet att hushållens konsumtionsutrymme påverkas vid ränteförändringar.

Ränta

Många bolåntagare har idag fokus på räntan och blir allt duktigare på att förhandla sig fram till bra lånevillkor. Det är bra att konsumenter jämför lånevillkoren och är duktiga förhandlare. Det leder till en ökad konkurrens och i förlängningen till bättre produkter och tjänster, vilket gynnar konsumenterna. Däremot har hushållen långt ifrån lika bra koll på räntan på konsumtionskrediter. **Räntevillkoren för konsumtionskrediter varierar mycket mer än villkoren för bolåneräntor. Konsumenter har därför mycket att vinna på att jämföra räntevillkoren för konsumtionskrediter mellan olika kreditgivare.** Enligt Finansinspektionen⁴ är den genomsnittliga effektiva räntan för nya blancolån med en lånestorlek på mellan 20 000 till 50 000 kronor 14 procent bland konsumentkreditinstituten och 10 procent bland storbanker, nischbanker och säljfinansbolag. Det är en skillnad på 40 procent. För blancolån på mellan 10 000 till 20 000 kronor är den genomsnittliga effektiva räntan bland konsumentkreditinstituten 70 procent och bland övriga 12 procent. I effektiv ränta ingår uppläggningskostnader och aviseringsavgifter. Den nominella räntan är 32 procent för konsumentkreditinstituten och 9 procent för storbanker, nischbanker och säljfinansieringsbolag. **Betydelsen av uppläggningskostnader och aviseringsavgifter ska därför inte underskattas.** För små krediter, konsumtionslån på belopp under 10 000 kronor, blir räntan normalt mycket hög. Exempel på sådana konsumtionskrediter är så kallade SMS-lån. Räntan är mycket hög för att täcka kreditinstitutens kostnader i form av administration och

¹ Källa: SCB avser april 2020

² Källa: SCB

³ Källa: SCB

⁴ *Finansinspektionen, Svenska konsumtionslån, 13 juni 2019*

kreditförluster. Andra kostnader såsom t.ex. uppläggningsavgifter och aviseringsavgifter bidrar till att den effektiva räntan kan skilja sig avsevärt från den så kallade nominella räntan.

Amortering

Konsumtionslån har en hög ränta, därför är det viktigt att prioritera amortering så att den sammanlagda kreditkostnaden hålls nere. Ju sämre säkerhet kreditinstituten har för lånet och ju sämre återbetalningsförmåga konsumenten har desto högre ränta får konsumenten betala. Konsumenter kan ibland välja mellan annuitetslån och konsumtionslån med rak amortering. Rak amortering innebär att konsumtionslånet amorteras med samma belopp varje månad. Räntekostnaden är högre i början av kredittiden då lånet är som störst men sjunker i takt med att lånet amorteras. Detta gör att beloppet konsumenten betalar till kreditgivaren i form av ränta och amortering är som störst i början men sjunker med tiden till dess att lånet är återbetalt.

Annuitetslån innebär att konsumenten betalar ett lika stort belopp varje månad till dess att lånet är återbetalt. I början av kredittiden är amorteringarna låga men ökar i takt med att räntekostnaden sjunker för att hålla de månatliga utbetalningarna konstanta fram till dess att konsumtionslånet är återbetalt. När låneansökningar går via låneförmedlare är det vanligt att konsumenterna erbjuds annuitetslån. Annuitetslån är dock dyrare än lån med rak amortering.

Tips och råd

Att spara först och konsumera sedan är en bra grundregel att försöka följa. Det är det billigaste alternativet vid all konsumtion. Det är dock en regel som ibland är svår att följa. Livet består av en massa överraskningar och alla överraskningar är inte positiva. Tvättmaskinen kan gå sönder eller en oväntad hög servicekostnad på bilen kan kortsiktigt pressa hushållsekonomin. Men även en planerad utgift som t.ex. ett bilköp eller ny veranda till huset kan kortsiktigt pressa likviditeten för ett hushåll med en i grunden sund ekonomi. Att då lösa ett likviditetsproblem med en konsumtionskredit när ekonomin i grunden är sund behöver inte vara ett problem så länge likviditetsproblemet inte är återkommande och kredittiden är begränsad och anpassad till värdeminskningen på den underliggande varan eller tjänsten.

Vid all konsumtion är det viktigt som konsument att vara välinformerad och medveten om alla handlingsalternativ för att kunna göra ett rationellt val. Detta gäller inte minst när konsumenter ska ta ett konsumtionslån. Även om kreditbeloppet ibland kan tyckas blygsamt gör skillnaden i ränta och olika typer av avgifter och amorteringstider att den sammanlagda kreditkostnaden kan skilja sig väldigt mycket mellan olika alternativ. **Räntan, amorteringstid och typ av amortering har stor betydelse för den totala kreditkostnaden.** Uppläggningsavgifter och aviseringsavgifter har också betydelse och ska heller inte underskattas. Som konsument fokuserar man ofta endast på månadsbeloppet som ska betalas⁵.

Av Tabell 4 nedan framgår att fyra procentenheter högre ränta ökar månadsbeloppet som ska betalas för ett blacolån på 50 000 kronor och tre års rak amortering med endast 166 kronor i månaden från 1 831 till 1 997 kronor. Den totala kreditkostnaden ökar dock med 35 procent från 8 908 kronor till 11 992 kronor. Samma blacolån med 14 procent i ränta men med sju års rak amortering sänker initialt månadsbetalningarna med 628 kronor från 1 831 kronor till 1 203 kronor. Den totala kreditkostnaden ökar dock med över 200 procent från 8 908 kronor till 27 192 kronor. Amorteringstiden och skillnaden mellan rak amortering och annuitetslån ska inte underskattas. Skillnaden mellan ett blacolån på t.ex. 50 000 kronor, 14 procent i ränta och med rak amortering under sju år och ett motsvarande annuitetslån är 3 916 kronor i högre total kreditkostnad trots att första månads betalning är 241 kronor lägre för annuitetslånet. Som konsument är det därför viktigt att fokusera på den totala kreditkostnaden och vara medveten om att längre amorteringstider sänker månadsbetalningarna men ökar den totala kreditkostnaden. **Annuitetslån i kombination med längre kredittider är ett lönsamt sätt för kreditgivare att erbjuda konsumenten en lägre månadsbetalning till priset av en ökad kreditkostnad.** Det sistnämnda något som konsumenten sannolikt inte alltid är medveten om.

---

⁵ Månadsbeloppet är här definierad som summan av amortering, ränta och avgifter.

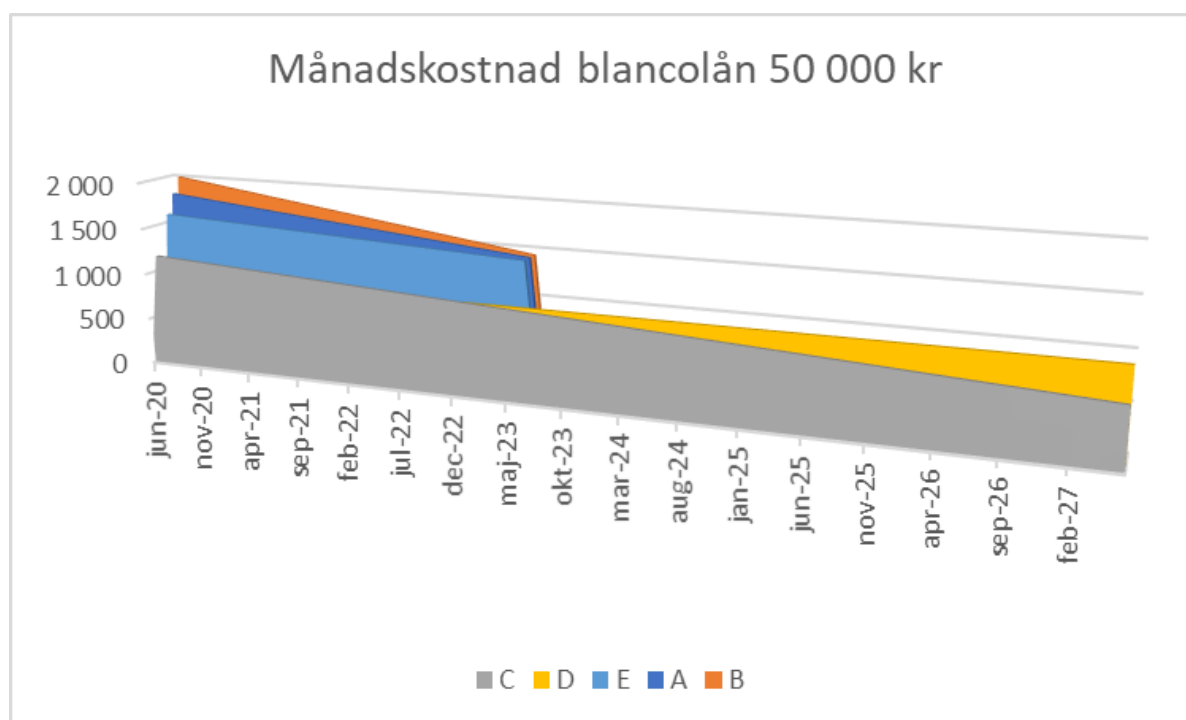
Tabell 4

Konsumtionskrediter

Blancolån 50 000 kronor

	A	B	C	D	E
Ränta	10,0%	14,0%	14,0%	14,0%	5,0%
Effektiv ränta	12,2%	16,7%	16,4%	16,2%	6,8%
Typ av amortering	Rak	Rak	Rak	Annuitet	Rak
Amorteringstid	3 år	3 år	7 år	7 år	3 år
Kostnad första månaden före skattereduktion	1 831	1 997	1 203	962	1 622
Kostnad sista månaden före skattereduktion	1 426	1 430	627	962	1 420
Total kreditkostnad ränta och avgifter	8 908	11 992	27 192	31 108	5 054

Uppläggningsavgift 300 kr, aviseringsavgift 25 kr, månadsvis betalning, före ränteavdrag

Viktigt att ha koll – gör en budget

Rådet till alla konsumenter som funderar på att ta ett konsumtionslån är att göra en budget så att man får koll på sin ekonomi. Idag erbjuder många banker bra digitala verktyg som snabbt och enkelt hjälper konsumenten att få koll på sin ekonomi. Konsumtionskrediter på under 20 000 kronor blir alltid dyra för konsumenten eftersom kreditgivarens kostnader för administration fördelas på ett litet kreditbelopp. Andelen kreditförluster på småkrediter är också hög vilket fördyrar konsumtionskrediterna ytterligare. Som konsument bör man därför undvika den typen av konsumtionskrediter. Boende och andra nödvändiga levnadskostnader såsom mat, kläder, hygienartiklar och läkemedel är kostnader som alltid bör prioriteras före annan konsumtion. Finns det pengar över bör ett regelbundet sparande på minst 10 procent av den disponibla inkomsten prioriteras. Kontakta gärna din bank och be om rådgivning om du känner att du har svårt att komma igång med ett regelbundet sparande.

Sund och hållbar ekonomi

Alla önskar en privatekonomi som innebär att man känner sig trygg och har goda möjligheter att leva det liv man vill. En sak alla löntagare kan göra för att öka tryggheten är att vara med i A-kassan. Löntagare med en månadslön över 25 000 kronor före skatt kan även teckna en inkomstförsäkring som kompenserar mot inkomstbortfall på månadsinkomster över 25 000 kronor som är inkomsttaket för A-

kassan.⁶ Par med mycket lån kan även teckna en livförsäkring för att öka den ekonomiska tryggheten i händelse av dödsfall. **Med koll på den egna ekonomin och med lite planering blir vägen till en sund och hållbar ekonomi både kortare och enklare.**

Arturo Arques
Privatekonom

---

⁶ På grund av coronakrisen har regeringen beslutat att tillfälligt höja takbeloppet de första 100 dagarna i arbetslöshetsförsäkringen från 910 till 1 200 kronor per dag. Effekten blir att den som har en månadsinkomst på 33 000 kronor får 80 procent av lönen de första 100 dagarna istället för som tidigare 80 procent av 25 000 kronor.

Bilaga

Tabell 1

Hushållens skulder april 2020 (mnkr)

Småhus	2 327 188	54,7%
Bostadsrätter	1 175 759	27,6%
Lantbruksfastigheter	286 443	6,7%
Blancokrediter	277 244	6,5%
Lån med övriga säkerheter	97 319	2,3%
Flerbostadshus	56 337	1,3%
Finansiella instrument	18 359	0,4%
Övriga fastigheter	13 221	0,3%
Företagsinteckningar	1 819	0,0%
Övrig borgen	866	0,0%
Ägarlägenheter	846	0,0%
Statlig eller kommunal borgen	77	0,0%
	<u>4 255 478</u>	<u>100,0%</u>

Hushållens bolån

Småhus	2 327 188	66,4%
Bostadsrätter	1 175 759	33,6%
Ägarlägenheter	846	0,0%
	<u>3 503 793</u>	<u>100,0%</u>

Hushållens konsumtionskrediter

Blancokrediter	277 244	74,0%
Övriga säkerheter	97 319	26,0%
	<u>374 563</u>	<u>100,0%</u>

Hushållens bolån och konsumtionskrediter

Småhus	2 327 188	60,0%
Bostadsrätter	1 175 759	30,3%
Ägarlägenheter	846	0,0%
Blancokrediter	277 244	7,1%
Lån med övriga säkerheter	97 319	2,5%
	<u>3 878 356</u>	<u>100,0%</u>

Hushållens lån exklusive egna bostäder

Lantbruksfastigheter	286 443	38,1%
Blancokrediter	277 244	36,9%
Lån med övriga säkerheter	97 319	12,9%
Flerbostadshus	56 337	7,5%
Finansiella instrument	18 359	2,4%
Övriga fastigheter	13 221	1,8%
Företagsinteckningar	1 819	0,2%
Övrig borgen	866	0,1%
Statlig eller kommunal borgen	77	0,0%
	<u>751 685</u>	<u>100,0%</u>

Tabell 2

Hushållens skulder		Ränta	Räntekostnader	Ränteandel	Amortering	Ränta + Amortering	Andel Ränta + Amortering
Typ av lån	Skuldbelopp						
Bolån	3 503 793	1,6%	56 061	52%	52 557	108 618	44%
Blancolån	277 244	12,0%	33 269	31%	39 606	72 876	30%
Lån med övriga säkerheter	97 319	4,0%	3 893	4%	13 903	17 795	7%
Övriga hushållskrediter	377 122	4,0%	15 085	14%	31 427	46 512	19%
	<u>4 255 478</u>		<u>108 308</u>	<u>100%</u>	<u>137 493</u>	<u>245 800</u>	<u>100%</u>

Räntesatserna är skattningar och ska tolkas med försiktighet. Exemplet bygger på antaganden om en genomsnittlig amorteringstid på 75 år för bolån, 7 år för blancolån och för lån med övriga säkerheter och 12 år för övriga hushållskrediter. Ingen hänsyn till ränteavdrag

Tabell 3

Hushållens skulder		Ränta	Räntekostnader	Ränteandel	Amortering	Ränta + Amortering	Andel Ränta + Amortering
Typ av lån	Skuldbelopp						
Bolån	3 503 793	1,6%	56 061	60%	52 557	108 618	55%
Blancolån	277 244	12,0%	33 269	36%	39 606	72 876	37%
Lån med övriga säkerheter	97 319	4,0%	3 893	4%	13 903	17 795	9%
	<u>3 878 356</u>		<u>93 223</u>	<u>100%</u>	<u>106 066</u>	<u>199 289</u>	<u>100%</u>

Räntesatserna är skattningar och ska tolkas med försiktighet. Exemplet bygger på antaganden om en genomsnittlig amorteringstid på 75 år för bolån, 7 år för blancolån och för lån med övriga säkerheter. Ingen hänsyn till ränteavdrag.

Checklista för konsumtionskrediter

Tabell 5 nedan visar fler exempel på annuitetslånets, kredittidens och räntans betydelse för den totala kreditkostnaden.

- Var noga med att jämföra räntan mellan olika kreditgivare. Räntan på konsumtionskrediter varierar mycket.
- Fokusera på den totala kreditkostnaden och var medveten om att kredittidens längd, typ av amortering, aviseringsavgifter och uppläggningskostnaden också har stor betydelse för den totala kreditkostnaden.
- Tänk på att kortare kredittid leder till en lägre total räntekostnad. Ju högre ränta du betalar desto viktigare att du amorterar snabbare.
- Anpassa amorteringarna efter värdeminskningen på varan eller tjänsten du köper. Köper du t.ex. en bil amortera lånet i samma takt som värdeminskningen på bilen.
- Lån med rak amortering är billigare än annuitetslån. Rak amortering betyder att du amorterar lika mycket varje månad. Beloppet du betalar som konsument är högre i början av kredittiden men sjunker i takt med att du amorterar på lånet.
- Annuitetslån är dyrare än lån med rak amortering. Fördelen är att du som konsument vet exakt vilket belopp du ska betala varje månad.
- Be alltid om uppgift på vad den effektiva räntan är på konsumtionskrediten. Aviseringsavgifter och uppläggningskostnader kan variera mycket och påverka den effektiva räntan och därmed den totala kreditkostnaden.
- Var försiktig och undvik helst att ta små konsumtionskrediter. De är ofta mycket dyra och kan undvikas om du har en sparbuffert. Har du svårt att komma igång med ett regelbundet sparande – vad inte rädd för att kontakta din bank och be om rådgivning eller vänd dig till någon annan du har förtroende för och som kan hjälpa dig att komma igång.
- Öka den ekonomiska tryggheten genom att vara med i A-kassan och ha en inkomstförsäkring om du är löntagare med en månadsinkomst över 25 000 kronor i månaden.

Tabell 5

Blancolån 20 000 kronor

	A	B	C	D	E
Ränta	12,0%	40,0%	40,0%	40,0%	8,0%
Effektiv ränta	17,1%	53,9%	52,6%	51,8%	12,5%
Typ av amortering	Rak	Rak	Rak	Annuitet	Rak
Amorteringstid	3 år	3 år	7 år	7 år	3 år
Kostnad första månaden före skattereduktion	781	1 248	930	737	714
Kostnad sista månaden före skattereduktion	587	600	271	737	585
Total kreditkostnad ränta och avgifter	4 900	13 533	30 733	42 207	3 667

Uppläggningsavgift 300 kr, aviseringsavgift 25 kr, månadsvis betalning, före ränteavdrag

Hushållens skuldtveckling

